

Dosarul nr. 3ra-7/23
2-22062186-01-3ra-06012023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

ÎNHEIERE

15 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Mihai (Rizea) Cristian, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Mihai (Rizea) Cristian împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ cu caracter normativ,

împotriva hotărârii din 21 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 4 mai 2022, Mihai (Rizea) Cristian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ cu caracter normativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 4 noiembrie 2020, s-a adresat fostului Președinte al Republicii Moldova cu o cerere de acordare a azilului politic.

Iar prin răspunsul semnat de către Nicolae Posturusu, fostul secretar general al fostului Președinte al Republicii Moldova, i s-a comunicat că „cererea domnului Cristian Mihai, adresată șefului statului, privind solicitarea azilului politic a fost examinată în modul prevăzut de legislația în vigoare și conform Hotărârii Comisiei pentru probleme cetățeniei și acordării de azil politic nr. 9 din 13 noiembrie 2020, aprobată de Președintele Republicii Moldova la 17 noiembrie 2020, a fost respinsă, în temeiul punctului 5 lit. a), lit. d) și lit. e) din Regulamentul privind acordarea azilului politic de către Președintele Republicii Moldova, aprobat prin Decretul nr. 1506 din 31 octombrie 2003”.

În opinia reclamantului, actul administrativ cu caracter normativ contestat nu este legal, deoarece are la baza sa o lege abrogată și anume Legea nr. 1286 din 25 iulie 2002 cu privire la statutul refugiaților, care a fost abrogată integral prin Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul din Republica Moldova.

Conform art. 91 al Legii nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul din Republica Moldova, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în data de 13 martie 2009, prezenta lege intră în vigoare la data publicării. Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi: a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege; b) va aduce propriile acte normative în concordanță cu prezenta lege.

Iar, art. 91 alin. (4) al Legii enunțate supra stipulează că, la data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 1286-XV din 25 iulie 2002 cu privire la statutul refugiaților.

Reclamantul a opinat că, deși actele normative urmau a fi aduse în concordanță cu noua lege, Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1506-II din 31 octombrie 2003 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea azilului politic de către Președintele Republicii Moldova nu a fost abrogat, modificat sau adus în concordanță cu Legea nr. 270 din 18 decembrie 2008 privind azilul din Republica Moldova, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în data de 13 martie 2009 în Monitorul Oficial Nr. 53-54.

Având în vedere motivele de fapt și de drept invocate, reclamantul a susținut că, prin acest act normativ este afectat direct dreptul său de a-i fi acordat azil politic în condițiile legii, nu în afara lor. Mai mult, prin decretul contestat, pe care îl consideră contrar legii, s-a decretat Regulamentul în baza căruia a fost respinsă cererea sa de azil politic, fapt care este ilegal, deoarece în privința sa nu s-a aplicat legea.

Reclamantul a solicitat anularea decretului nr. DPRM 1506/2003 din 31 octombrie 2003 al Președintelui Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea azilului politic de către Președintele Republicii Moldova.

Prin hotărârea din 21 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de chemare în judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, Curtea de Apel Chișinău a notat că preambulul actului normativ poate include informații cu privire la contextul și scopul actului legislativ, care trebuie prezentate cititorului direct, din cauza semnificației și istoriei ce ține de elaborare a actului legislativ. Prin urmare dispozițiile cu caracter declarativ sau dispozițiile de ordin explicativ sau descriptiv care sunt înserate în preamburii nu au un element normativ de ordin material al legii.

Instanța de fond a stabilit că, prin Preambulul Decretului nr. 1506-II din 31 octombrie 2003 unde se specifică faptul că acesta a fost emis „în temeiul art. 88 lit. c), art. 94 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și al art. 18 alin. (3) din Legea cu privire la statutul refugiaților (în vigoare la data emiterii și abrogată prin Legea privind azilul în Republica Moldova nr. 270-XVI din 18 decembrie 2008)” nu se afectează legalitatea Regulamentului privind acordarea azilului politic de către Președintele Republicii Moldova, din care considerente argumentele invocate de reclamant în acest sens sunt neîntemeiate.

Curtea de Apel Chișinău a constatat că Președintele Republicii Moldova și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege la emiterea Decretului nr. 1506 din 31 octombrie 2003 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea azilului politic de către Președintele Republicii Moldova.

La 22 decembrie 2022, Mihai (Rizea) Cristian, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră, a depus recurs împotriva hotărârii din 21 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea actului judecătoresc, cu emiterea unei decizii de admitere a cererii de chemare în judecată.

În argumentarea cererii de recurs, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept recurentul a invocat că nu este de acord cu actul judecătoresc contestat, deoarece instanța ierarhic inferioară la adoptarea acesteia nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Suplimentar, recurentul a invocat că, prin actul normativ contestat este afectat direct dreptul său de acordare a azilului politic în condițiile legii, nu în afara lor.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea contestată la 21 noiembrie 2022, iar dispozitivul acesteia fiind notificat recurentului, cât și reprezentantului acestuia, avocatului Sergiu Barbăneagră, la 22 noiembrie 2022, fapt ce se probează prin extrasul din poșta electronică. Hotărârea motivată din 21 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului, cât și reprezentantului acestuia, avocatului Sergiu Barbăneagră, la 6 decembrie 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d. 120,121).

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 6 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice, în adresa Președintelui Republicii Moldova a fost expediată copia recursului depus de Mihai (Rizea) Cristian, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței.

Prin referința din 25 ianuarie 2023, Președintele Republicii Moldova a solicitat respingerea cererii de recurs, deoarece instanța de fond a stabilit corect că actul administrativ cu caracter normativ a fost emis în strictă conformitate cu exigențele legii.

Examinând temeiurile recursului depus de Mihai (Rizea) Cristian, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil, bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept. Instanța de recurs reține că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ, și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale ale instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui

recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Mihai (Rizea) Cristian, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră.

În conformitate cu prevederile art. 230, art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Mihai (Rizea) Cristian, reprezentat de avocatul Sergiu Barbăneagră, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Aliona Miron

Nicolae Craiu